

โครงการประเมินมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์ สมุนไพรจากการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ สมุนไพร **OTOP** ในเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด

รศ.ดร.อัคร์ พิศาลวานิช
ผอ.ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ ม.หอการค้าไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๓๐-๑๖.๓๐ น.
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านระบบ Cisco Webex meeting

วัตถุประสงค์

- เพื่อสำรวจมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวและมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ปี 2560, 2561, 2562
- เพื่อประเมินมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวและมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ปี 2560, 2561, 2562

กำหนดนิยามการศึกษา

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

- อุตสาหกรรมยา
- อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง
- อุตสาหกรรมอาหาร

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยว

เน้นไปที่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

- ✓ การนวดแผนไทยและสปา
- ✓ ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ
- ✓ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย เช่น โยคะ
- ✓ ธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพและสปาเพื่อความงาม
- ✓ ธุรกิจรีสอร์ทเพื่อสุขภาพ
- ✓ ศูนย์สุขภาพ รวมทั้งโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลเพื่อสุขภาพ

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ได้แก่

- ยาจากสมุนไพร
- เครื่องสำอางสมุนไพร

กำหนดเป้าหมาย

พื้นที่เป้าหมาย 14 จังหวัดเมืองสมุนไพร

ประชากรเป้าหมาย

- ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากท่องเที่ยวในเมืองสมุนไพรทั้ง 14 จังหวัด
- ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ในเมืองสมุนไพรทั้ง 14 จังหวัด
- ผู้จำหน่าย/ร้านยา/ร้านขายผลิตภัณฑ์สมุนไพร ในเมืองสมุนไพรทั้ง 14 จังหวัด

สินค้าเป้าหมาย

- ผลิตภัณฑ์สมุนไพรท่องเที่ยว ใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมยา อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง และอุตสาหกรรมอาหาร
- ผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ได้แก่ ยาจากสมุนไพร และเครื่องสำอางสมุนไพร

ประชาสัมพันธ์โครงการ

สำรวจ/วิเคราะห์/ประเมิน

สำรวจ / รวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ
(Primary data)

ข้อมูลทุติยภูมิ
(Secondary data)

2

วิเคราะห์/สังเคราะห์

ข้อมูลจริง

DATA

ข้อมูลคาดการณ์

ปี 2560

ปี 2561

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

- การวิเคราะห์ โดยวิธี Panel Data Analysis ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง คือ
- 1. Multiple Linear Regression Model
- 2. Fixed Effect Regression Model (FEM)

จัดทำข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและขับเคลื่อนเมืองสมุนไพร

และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

วัตถุประสงค์

1

เพื่อสำรวจ

มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์
สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของ
จังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
ของปี 2561 และปี 2562

2561

2562

มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์
สมุนไพร OTOP ในเมืองสมุนไพร
ทั้ง 14 จังหวัด ของปี 2560 และปี
2561 และปี 2562

เพื่อประเมิน

2

มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์
สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของ
จังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
ของปี 2563 และปี 2564

2563

2564

มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์
สมุนไพร OTOP ในเมืองสมุนไพร
ทั้ง 14 จังหวัดของ
ปี 2563 และปี 2564

นิยามในการศึกษา

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

- **อุตสาหกรรมยา**
- **อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง**
- **อุตสาหกรรมอาหาร**

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยว

เน้นไปที่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism)

- **ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism)**
- **ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ (Health Healing Tourism)**

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP

- **ยาจากสมุนไพร**
- **เครื่องสำอางสมุนไพร**

ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การนวดแผนไทยและสปา

ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ

ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย
เช่น โยคะ

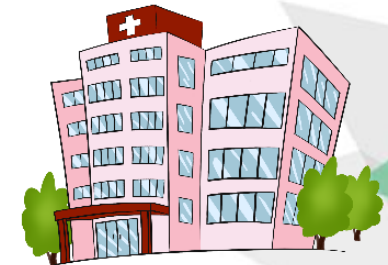
ธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพและสปาเพื่อความงาม

ธุรกิจรีสอร์ทเพื่อสุขภาพ

ศูนย์สุขภาพ รวมทั้ง
โรงพยาบาลหรือ
สถานพยาบาลเพื่อสุขภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ผลิตภัณฑ์ OTOP แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มหลัก

อาหาร

ผลิตผลทางการเกษตรที่บริโภคสด หรืออาหารแปรรูปสำเร็จรูป รวมถึง อาหารแปรรูปที่ใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรม

เครื่องดื่ม

ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และไม่มีแอลกอฮอล์ รวมถึง ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มที่พร้อมดื่ม ๑ ประเภทหนึ่ง

ผ้า เครื่องแต่ง

ผ้าขอบและผ้าถักจากเส้นใยธรรมชาติหรือเส้นใยธรรมชาติและเส้นใยสังเคราะห์

ของใช้และของประดับตกแต่ง

เครื่องตกแต่งบ้าน เครื่องใช้สอยต่างๆ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ในกลุ่มจักสาน

สมุนไพรที่ไม่ใช่

อาหาร

ผลผลิตจากสมุนไพรธรรมชาติที่ไม่ใช่อาหารบริโภค

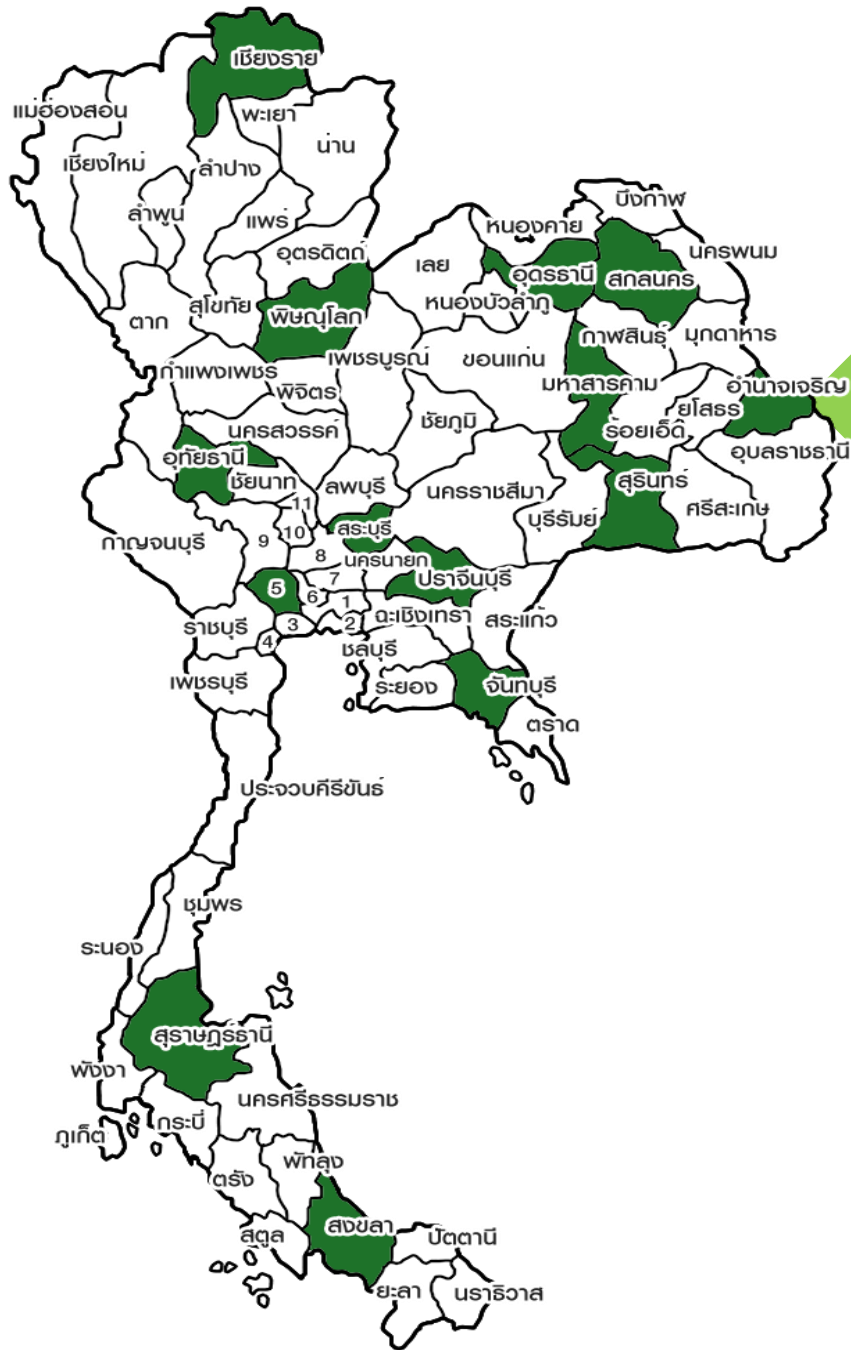
กลุ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพร

OTOP ที่เลือก

ทำการศึกษา

กรอบการศึกษา

ประชากรเป้าหมาย	สินค้าเป้าหมายที่ทำศึกษา
1. ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากท่องเที่ยวในเมืองสมุนไพรทั้ง 14 จังหวัด	ผลิตภัณฑ์สมุนไพรท่องเที่ยว: ใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ - อุตสาหกรรมยา - อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง - อุตสาหกรรมอาหาร
ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ✓ การนวดแผนไทยและสปา ✓ ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ ✓ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย เช่น โยคะ ✓ ธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพและสปาเพื่อความงาม ✓ ธุรกิจรีสอร์ทเพื่อสุขภาพ ✓ ศูนย์สุขภาพ รวมทั้งโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลเพื่อสุขภาพ	
2. ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ในเมืองสมุนไพรทั้ง 14 จังหวัด	ผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP: ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ได้แก่ ยาจากสมุนไพร เครื่องสำอางสมุนไพร และวัตถุดิบทรายที่ใช้ในบ้านเรือน
3. ผู้จำหน่าย/ร้านยา/ร้านขายผลิตภัณฑ์สมุนไพร ในเมืองสมุนไพรทั้ง 14 จังหวัด	ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมยา อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง และอุตสาหกรรมอาหาร

พื้นที่เป้าหมาย
เมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
แหล่งเพาะปลูก/ผลิต/แปรรูป
สินค้าสมุนไพรของไทย

1. เชียงราย
2. สุราษฎร์ธานี
3. สกลนคร
4. ปราจีนบุรี
5. พิษณุโลก
6. อุทัยธานี
7. สระบุรี
8. นครปฐม
9. จันทบุรี
10. มหาสารคาม
11. สุรินทร์
12. สงขลา
13. อำนาจเจริญ
14. อุตรธานี

ขั้นตอนการ ดำเนินงาน

- 01 การสำรวจและรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาใช้ศึกษา/วิเคราะห์
- 02 การวิเคราะห์/ สังเคราะห์ ข้อมูล
- 03 จัดทำข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
- 04 ประชาสัมพันธ์โครงการ โดยการเผยแพร่สู่สาธารณะ

ส่วนที่ 1 การสำรวจและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ศึกษา/วิเคราะห์

01

ข้อมูลปฐมภูมิ
(Primary data)

เก็บข้อมูลจากการสำรวจจากกลุ่มเป้าหมาย

สำรวจข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative study)

เพื่อสำรวจมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด ของปี 2561 และปี 2562 และสำรวจมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ในเมืองสมุนไพรทั้ง 14 จังหวัด ของปี 2560 และปี 2561 และปี 2562

การสำรวจข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative study)

ด้วยวิธีการศึกษาแบบเจาะลึก (In-depth interview) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ประกอบการในกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP และผู้จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพร

เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลสถิติ เช่น จำนวนประชากร รายจังหวัด รายได้ต่อหัวประชากร รายจังหวัด (GPP per capita) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ข้อมูลเศรษฐกิจสังคมในประเทศ และ

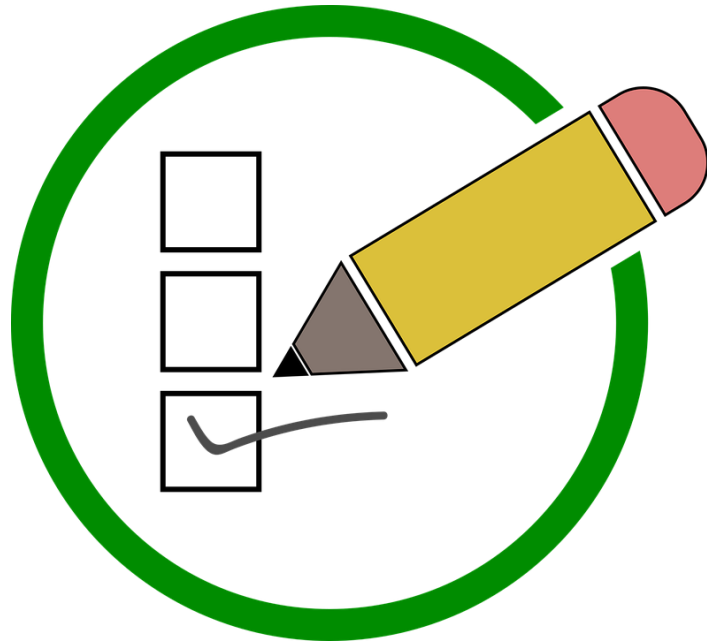
ต่างประเทศ เป็นต้น ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เช่น งานวิจัย บทความ เอกสารวิชาการ เป็นต้น

02

ข้อมูลทุติยภูมิ
(Secondary data)

การสำรวจและรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

การสัมภาษณ์เชิงลึก

กำหนดจำนวนตัวอย่างในการสำรวจ

- ✓ พื้นที่ในการสำรวจ ได้แก่ เมืองสมุนไพร 14 จังหวัด เมืองสมุนไพร (14 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย สุราษฎร์ธานี สกลนคร ปราจีนบุรี พิษณุโลก อุทัยธานี สระบุรี นครปฐม จันทบุรี มหาสารคาม สุรินทร์ สงขลา อำนาจเจริญ และอุดรธานี) และ กรุงเทพฯ
- ✓ ใช้วิธีการกำหนดจำนวนตัวอย่างของ **Steven K. Thomson** ซึ่งมีสูตรคำนวณดังนี้

$$n = \frac{Nz^2V^2}{z^2V^2 + Nd'^2}$$

n	คือ	ขนาดของตัวอย่าง
N	คือ	ขนาดของประชากร
z	คือ	ค่าปกติมาตรฐานจากตารางแจกแจงแบบปกติมาตรฐาน ณ ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนด
V	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวน วัดการกระจายสัมพัทธ์ของข้อมูลหรือ Coefficient of Variation (CV)
d'	คือ	สัดส่วนความคลาดเคลื่อนของค่าประมาณที่ได้จากการสำรวจ

ตัวอย่างแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมาย	แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยว	
ธุรกิจการนวดแผนไทยและสปา	- ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย - กรมพัฒนาธุรกิจการค้า - สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัดในเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ	- ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย - กรมพัฒนาธุรกิจการค้า - สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัดในเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
ศูนย์สุขภาพ รวมทั้งโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลเพื่อสุขภาพ	- ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย - กรมพัฒนาธุรกิจการค้า - สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัดในเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
ธุรกิจรีสอร์ทเพื่อสุขภาพ	- ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย - กรมพัฒนาธุรกิจการค้า - สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัดในเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
ธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพและสปาเพื่อความงาม	- ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย - กรมพัฒนาธุรกิจการค้า - สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัดในเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย เช่น โยคะ	- ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย - กรมพัฒนาธุรกิจการค้า - สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัดในเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
ผู้ประกอบการสินค้า OTOP	- ไทยตำบลดอทคอม
ผู้จำหน่าย/ร้านยา/ร้านขายผลิตภัณฑ์สมุนไพร	- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า - สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัดในเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด

ตัวอย่าง ตารางการเก็บข้อมูลในผลิตภัณฑ์สมุนไพร 14 จังหวัดจากพื้นที่เป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	ประเภทกิจกรรมที่ทำการศึกษา	กลุ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพรในกิจกรรมการท่องเที่ยว			กลุ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP	
			อุตสาหกรรมยา	อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง	อุตสาหกรรมอาหาร	ยาสมุนไพร	เครื่องสำอางสมุนไพร
ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยว	14 จังหวัดเมืองสมุนไพร	การนวดแผนไทยและสปา	√	√	√	-	-
		ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ	√	√	√	-	-
		ศูนย์สุขภาพ รวมทั้งโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลเพื่อสุขภาพ	√	√	√	-	-
		ธุรกิจรีสอร์ทเพื่อสุขภาพ	√	√	√	-	-
		ธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพและสปาเพื่อความงาม	√	√	√	-	-
		ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย เช่น โยคะ	√	√	√	-	-
		ธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	√	√	√	-	-
ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP	14 จังหวัดเมืองสมุนไพร	ผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	-	-	-	√	√
ผู้จำหน่าย/ร้านยา/ร้านขายผลิตภัณฑ์สมุนไพร	14 จังหวัดเมืองสมุนไพร	ผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพร เครื่องสำอางสมุนไพร อาหารสมุนไพร	√	√	√	√	√

ตัวอย่างประเด็นคำถาม

กลุ่มเป้าหมาย	ประเด็นการสำรวจ/การสัมภาษณ์เชิงลึก
ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยว	- ประเภทผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่นำมาใช้ในกิจการ พร้อมทั้งระบุเป็นสัดส่วน - มูลค่าการบริโภค/ผลประกอบการย้อนหลัง 10 ปี (เน้นปี 2560, 2561, 2562) - คาดการณ์มูลค่าการบริโภค/ผลประกอบการปี 2563 และปี 2564 (ระบุเป็นอัตราเพิ่มขึ้น/ลดลงกี่ %) - จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในกิจการท่องเที่ยว - สิ่งที่ต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือ - ประเด็นอื่นๆ
ผู้ประกอบการสินค้า OTOP	- ประเภทผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่นำมาใช้ในกิจการ พร้อมทั้งระบุเป็นสัดส่วน - มูลค่าการบริโภค/ผลประกอบการย้อนหลัง 10 ปี (เน้นปี 2560, 2561, 2562) - กำลังการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรย้อนหลัง 10 ปี (เน้นปี 2560, 2561, 2562) - คาดการณ์มูลค่าการบริโภค/ผลประกอบการปี 2563 และปี 2564 (ระบุเป็นอัตราเพิ่มขึ้น/ลดลงกี่ %) - จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของผู้ประกอบการ OTOP ในผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย - สิ่งที่ต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือ - ประเด็นอื่นๆ
ผู้จำหน่าย/ร้านยา/ร้านขายผลิตภัณฑ์สมุนไพร	- ประเภทผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่นำมาใช้ในกิจการ พร้อมทั้งระบุเป็นสัดส่วน - มูลค่าการบริโภค/ผลประกอบการย้อนหลัง 10 ปี (เน้นปี 2560, 2561, 2562) - คาดการณ์มูลค่าการบริโภค/ผลประกอบการปี 2563 และปี 2564 (ระบุเป็นอัตราเพิ่มขึ้น/ลดลงกี่ %) - จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย - สิ่งที่ต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือ - ประเด็นอื่นๆ

ตัวอย่างแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

แหล่งข้อมูล	ประเภทข้อมูล
กระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา	- สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - จำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - รายได้จากนักท่องเที่ยวในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย	- จำนวนที่พัก/รีสอร์ทเพื่อสุขภาพในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - จำนวนผู้เข้าพักในที่พัก/รีสอร์ทเพื่อสุขภาพในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - จำนวนร้านอาหารเพื่อสุขภาพในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - จำนวนร้านสปา/นวดแผนไทยในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - จำนวนสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย เช่น โยคะ ในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - จำนวนศูนย์สุขภาพ รวมทั้งโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลเพื่อสุขภาพในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	- ผู้ประกอบการที่พัก/รีสอร์ทเพื่อสุขภาพในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - ผู้ประกอบการร้านอาหารเพื่อสุขภาพในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - ผู้ประกอบการร้านสปา/นวดแผนไทยในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
สำนักงานสถิติแห่งชาติ	- จำนวนประชากร ในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - รายได้ต่อหัวประชากร (GPP per capita) ในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
ไทยตำบลดอทคอม	- ประเภทผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - ราคาผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด - สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ในจังหวัดเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด
เว็บไซต์ข่าว/งานวิจัย	- ข่าว/บทความที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การค้า และการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรเชิงสุขภาพในประเทศไทย - งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับการผลิต การค้า และการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรเชิงสุขภาพในประเทศไทย

หมายเหตุ: ประเภทข้อมูลสามารถเปลี่ยนแปลง/เพิ่มเติม ตามการสืบค้น

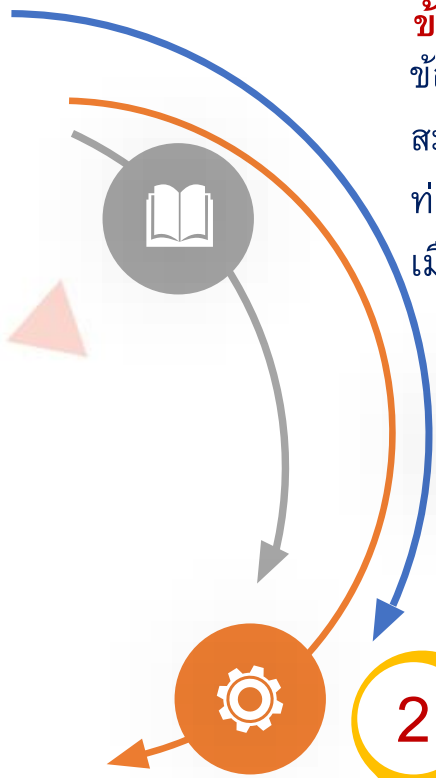

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์/สังเคราะห์ ข้อมูล

ข้อมูลสำรวจ/รวบรวม

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของจังหวัดและผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ในเมืองสมุนไพรทั้ง 14 จังหวัดใน...
↓
...เด่นสำคัญ

1

ข้อมูลจริง

มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของจังหวัดและมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ณ ปี 2560 ปี 2561 และปี 2562

2

ข้อมูลคาดการณ์

คาดการณ์ประเมินมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของจังหวัด และคาดการณ์ประเมินมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ณ ปี 2563 และปี 2564

● แสดงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง

การวิเคราะห์ประเมินมูลค่า

- ข้อมูลจากการสำรวจ/รวบรวม
- การวิเคราะห์ โดยวิธี Panel Data Analysis ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง คือ
  1. Multiple Linear Regression Model
- 2. Fixed Effect Regression Model (FEM)

$$y = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_kx_k$$

$$Y_{it} = \beta_0 + \beta_1X_{it} + \gamma_2D2_i + \gamma_3D3_i + \dots + \gamma_IDI_i + u_{it}$$

วิธีวิเคราะห์ Panel Data Analysis ด้วยวิธี Multiple Linear Regression Model

$$y_i = b_0 + b_1 x_{1i} + b_2 x_{2i} + \dots + b_k x_{ki}$$

y_i คือ ค่าของตัวแปรตาม

- ✓ มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองสมุนไพร จังหวัด A ของปี 2563
- ✓ มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของจังหวัดเมืองสมุนไพร จังหวัด A ของปี 2564
- ✓ มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ในเมืองสมุนไพรจังหวัด A ของปี 2563
- ✓ มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ในเมืองสมุนไพรจังหวัด A ของปี 2564

x_i คือ ค่าของตัวแปรอิสระแต่ละตัว เช่น

- ✓ รายได้ต่อหัวของประชากรในจังหวัดที่ 1,2,3,...,14
- ✓ จำนวนประชากรในจังหวัดที่ 1,2,3,...,14
- ✓ ยอดขายย้อนหลังของธุรกิจ A,B,C... ในจังหวัดที่ 1,2,3,...,14
- ✓ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ
- ✓ GDP ประเทศไทย
- ✓ ปัจจัยอื่นๆ

b_0 คือ ค่าคงที่ของสมการถดถอย

b_i คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ x_i แต่ละตัว

วิธีวิเคราะห์ Panel Data Analysis ด้วยวิธี Fixed Effect Regression Model (FEM)

$$Y_{it} = \beta_0 + \beta_1 X_{it} + \gamma_2 D2_i + \gamma_3 D3_i + \dots + \gamma_I D I_i + u_{it}$$

Y_{it} = มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในจังหวัด i (t =เวลา)

X_{it} คือ ค่าของตัวแปรอิสระ i เช่น

- ✓ รายได้ต่อหัวของประชากรในจังหวัดที่ 1,2,3,...,14
- ✓ จำนวนประชากรในจังหวัดที่ 1,2,3,...,14
- ✓ ยอดขายย้อนหลังของธุรกิจ A,B,C... ในจังหวัดที่ 1,2,3,...,14
- ✓ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ
- ✓ GDP ประเทศไทย
- ✓ ปัจจัยอื่นๆ

β_k คือ ค่าสัมประสิทธิ์, ($k=0,1$)

U_{it} คือ error term

$D I$ คือตัวแปรหุ่น (binary dummies)

γ_I คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของ dummies

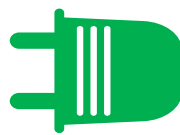

ตัวอย่างผลที่ได้จากการสำรวจมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของ
จังหวัดและมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ณ ปี 2560 ปี 2561 และปี 2562 (Actual Data)

มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยว จังหวัดเมืองสมุนไพรจังหวัด A

ประเภทกิจกรรมที่ทำการศึกษา	ปี 2560			ปี 2561			ปี 2562		
	อุตสาหกรรมยา	อุตสาหกรรม เครื่องสำอาง	อุตสาหกรรม อาหาร	อุตสาหกรรม ยา	อุตสาหกรรม เครื่องสำอาง	อุตสาหกรรม อาหาร	อุตสาหกรรม ยา	อุตสาหกรรม เครื่องสำอาง	อุตสาหกรรม อาหาร
การนวดแผนไทยและสปา									
ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ									
ศูนย์สุขภาพ รวมทั้ง โรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลเพื่อสุขภาพ									
ธุรกิจรีสอร์ทเพื่อสุขภาพ									
ธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพและสปา เพื่อความงาม									
ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการออก กำลังกาย เช่น โยคะ									
ธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้อง									

มูลค่าที่ได้จากการสำรวจข้อมูล

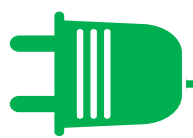
หมายเหตุ: สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างผลที่ได้จากการสำรวจมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของ
จังหวัดและมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ณ ปี 2560 ปี 2561 และปี 2562 (Actual Data)

ประเภทกิจกรรมที่ทำการศึกษา	มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยว จังหวัดเมืองสมุนไพรจังหวัด A					
	ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562	
	ยาสมุนไพร	เครื่องสำอางสมุนไพร	ยาสมุนไพร	เครื่องสำอางสมุนไพร	ยาสมุนไพร	เครื่องสำอางสมุนไพร
ผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร						

มูลค่าที่ได้จากการสำรวจข้อมูล

หมายเหตุ: สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างผลที่ได้จากการจาก**คาดการณ์ประเมินมูลค่า** การบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการ
ท่องเที่ยวของจังหวัดและมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP
ณ ปี 2560 ปี 2561 และปี 2562 (Actual Data)

ประเภทกิจกรรมที่ ทำการศึกษา	มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยว จังหวัดเมืองสมุนไพรจังหวัด A					
	ปี 2563			ปี 2564		
	อุตสาหกรรมยา	อุตสาหกรรม เครื่องสำอาง	อุตสาหกรรม อาหาร	อุตสาหกรรมยา	อุตสาหกรรม เครื่องสำอาง	อุตสาหกรรม อาหาร
การนวดแผนไทยและสปา						
ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ						
ศูนย์สุขภาพ รวมทั้ง โรงพยาบาลหรือ สถานพยาบาลเพื่อสุขภาพ						
ธุรกิจรีสอร์ทเพื่อสุขภาพ						
ธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพและสปาเพื่อความงาม						
ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย เช่น โยคะ						
ธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้อง						

มูลค่าที่ได้จาก**คาดการณ์ประเมินมูลค่า**

หมายเหตุ: สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างผลที่ได้จากการจากคาดการณ์ประเมินมูลค่า การบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการ
ท่องเที่ยวของจังหวัดและมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP
ณ ปี 2560 ปี 2561 และปี 2562 (Actual Data)

ประเภทกิจกรรมที่ทำการศึกษา	มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยว จังหวัดเมืองสมุนไพรจังหวัด A			
	ปี 2563		ปี 2564	
	ยาสมุนไพร	เครื่องสำอางสมุนไพร	ยาสมุนไพร	เครื่องสำอางสมุนไพร
ผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่ อาหาร				

มูลค่าที่ได้จากคาดการณ์ประเมินมูลค่า

หมายเหตุ: สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ส่วนที่ 3 จัดทำข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

จัดทำข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและ
ขับเคลื่อนเมืองสมุนไพร และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล

ข้อมูลสถิติ และข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth
Interview) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus group)

คาดการณ์ประเมินมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของจังหวัด และ
คาดการณ์ประเมินมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ณ ปี 2563 และปี 2564

มูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของจังหวัดและมูลค่า
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ณ ปี 2560 ปี 2561 และปี 2562

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการ
ท่องเที่ยวของจังหวัดและผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ในเมืองสมุนไพรทั้ง 14 จังหวัดในประเด็นสำคัญ

ส่วนที่ 4 ประชาสัมพันธ์โครงการ โดยการเผยแพร่สู่สาธารณะ ผ่านบทความทางสื่อออนไลน์หรือการให้สัมภาษณ์รายการวิทยุ จำนวน 2 ครั้ง

เขตการค้าเสรีของจีน (CBEC) 13 เขต

รู้จัก 'Cross Border E-Commerce' จีน

เจาะลึก อาเซียนพลัส

ดร.ศร อัคร วิศาลวานิช
คณบดีศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ผู้เชี่ยวชาญด้านการค้าระหว่างประเทศโดยเฉพาะอาเซียน+6

1. เซี่ยงไฮ้	6. กวางโจว	11. ต้าเหอเฉียน
2. หังโจว	7. เซินเจิ้น	12. ซิงเต่า
3. หนิงโป	8. เจียนจิน	13. ซูโจว
4. เซี่ยงไฮ้	5. กวางโจว	6. กวางโจว

THANSETTAKIJ MULTIMEDIA

ผลผลิตและตัวชี้วัด

ผลผลิต:

- ข้อมูลมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของจังหวัด และมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพร **OTOP** ในเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด ปี 2560 ปี 2561 และปี 2562
- ข้อมูลคาดการณ์ประเมินมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากการท่องเที่ยวของจังหวัดและคาดการณ์ประเมินมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพร **OTOP** ในเมืองสมุนไพร 14 จังหวัด ปี 2563 และปี 2564

ตัวชี้วัด:

รายงานฉบับสมบูรณ์

ข้อมูลจริง

DATA

ข้อมูลคาดการณ์

ปี 2560

ปี 2561

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สังคมไทยมีการใช้สมุนไพรมากมาย และมีความหลากหลาย และมีแนวทางการผลิตตามหลักการ “ตลาดนำการผลิต” โดยอาศัยข้อมูลในเชิงเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อกำหนดนโยบาย แนวทางการส่งเสริมการค้า และการลงทุนในอุตสาหกรรมสมุนไพรไทย และได้รับความร่วมมือจากกลไกภาครัฐในการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาสมุนไพรสู่ความมั่นคงทางสุขภาพและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาสมุนไพรไทยในทุกภาคส่วน

ขอบคุณครับ

ติดตาม...

อัคร พิศาลวานิช นายหัวอัคร

วิเคราะห์เศรษฐกิจและธุรกิจอาเซียนพลัส

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.อัคร พิศาลวานิช

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ ม.หอการค้าไทย

Good Morning ASEAN FM 100.5 MHz อสมท.
ถ่ายทอดเสียง 53 สถานีทั่วประเทศ
ทุกวันศุกร์ เวลา 7.00-7.30 น.

รายการหัวใจเศรษฐกิจ FM 105 MHz
สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
กรมประชาสัมพันธ์ (NBT)
ทุกวันอังคาร เวลา 11.00-12.00 น.

บทความ นสพ.ฐานเศรษฐกิจ (ออนไลน์)
เดือนละ 1 ครั้ง